

▶ **Hlavní stránka**

ZOO report 2/01

[Příhovor](#)

[Dětská zoo nejen pro nejmenší](#)

[Zoo Hodonín](#)

[Kdo má klokánka...](#)

[Devastace pralesů není jen věcí Afričanů](#)

[Horké novinky](#)

[Spolupráce zoo s památkáři](#)

[Pomoc při záchraně kamčatských orlů](#)

[Zpět na ZOO report](#)

Zoologické zahrady napomáhají soužití člověka s přírodou

Osobně mám k živé přírodě velmi blízko a z toho důvodu dovedu ocenit také význam zoologických zahrad. Ten samozřejmě nespočívá jen v tom, že by mělo jít o nějakou výstavu zvířat. Úkolem zoologických zahrad je také učit, vychovávat a upozorňovat na ochranu ohrožené příroda, na krásu živých zvířat a na nezbytnost, aby dál na naší planetě žily. Vždyť zoologické zahrady napomáhají soužití člověka s přírodou. Samozřejmě že tohle bychom měli učit především děti. Musím však bohužel konstatovat, že mnohdy je na to třeba upozornit i dospělé.

Často slýcháváme, že se někdo chová jako zvíře. Takové přirovnání je podle mého názoru značně zavádějící. Například král zvířat lev nezabíjí pro pouhé potěšení, pro svou radost, ale proto, že musí přežít. Moudrá příroda přece sama ví, proč v ní musejí být kromě beránků i dravci. Do zoologických zahrad jsem chodil velmi rád jako dítě, neméně rád tam chodím i nyní. Bohužel ale už nemám tolik příležitostí a času, abych do zoo zavítal tolikrát jako dříve. Pravděpodobně nejhezčí zoologickou zahradu jsem měl možnost vidět před několika lety ve Washingtonu, když jsem byl na odborné stáži ve Spojených státech amerických. Tato návštěva pro mne představovala velmi příjemné zpestření náročného programu. Brněnská zoo se mi samozřejmě také velmi líbí. Jsem informován o tom, že se její pracovníci snaží přes různé potíže především finančního rázu zahradu stále vylepšovat a zdokonalovat, aby se v ní žilo lépe všem živým tvorům a aby představovala pro své návštěvníky jakousi oázu klidu a míru.

Abych to shrnul. Tím, jak píši tyto řádky a vybavuji si své vzpomínky a zkušenosti se zoologickými zahradami, čím dál víc ve mně narůstá chuť opět navštívit s rodinou brněnskou zoo. Pokusím se tak učinit během nejbližšího volného víkendu.

Ing. Josef Bednář

předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Dětská zoo nejen pro nejmenší

Za několik málo dnů bude konečně i na Mniší hoře zpřístupněna dětská zoo. Na první etapu

realizace uvolnilo brněnské zastupitelstvo z rozpočtu města 1,5 milionu Kč. Firma Vadas, s. r. o., zahájila práce na první etapě dětské zoo ve druhé březnové dekádě. Není bez zajímavosti, že zahájení stavebních prací podmiňoval přesun zvířat a úpravy jednotlivých výběhů. Poníci jsou mimochodem deponováni v Nových Dvorech a spolunažívají osli somálští a antilopy adax. Úprava výběhu změnila prostředí i velbloudům dvouhrbým. Dětská zoo začala vyrůstat v prostorách pod cestou oddělující skupinu prodejních stánků u velkého pódia nedaleko Safari od bývalé expozice poníků. Přípravné práce spočívaly v přeložení elektrických kabelů, ve vybourání asfaltu na komunikaci, v demontáži veřejného osvětlení, odstranění oplocení výběhů, to vše při zachování stávající zeleně. Do poloviny června letošního roku, kdy bude dětská zoo otevřena, se 3 400 m² terénu změní k nepoznání.

Na 277 m² vzniká výběh pro kozy a ovce, beran bude mít pro sebe dalších 42 m², králíkům na ploše 72 m² poslouží i nora z betonových trub a expozici kuřat doplní dřevěný přístřešek, morčata budou mít 44 m², chybět nebude výběh pro klisnu i hříbě a na ploše 171 m² vznikne projíždková trasa hipodromu. Jednotlivé skupiny zvířat budou od návštěvnické trasy odděleny kamennými zídkami do výše jednoho metru. Děti tak budou moci vstoupit do expozic a kontaktovat se se zvířátky. Beran i klisna s hříbětem zůstanou pochopitelně v nepřístupných ohradách. Chybět nebude ani vodní plocha. Druhá a třetí etapa dětské zoo bude realizována v prostorách okolo velkého pódia a v okolí hydroglóbu. Otevření dětské zoo, místa kontaktu malých, nejmenších, ale i ostatních návštěvníků se zvířátky, není jen atrakcí, ale má i mnohem hlubší význam. Skutečnost, že se člověk dostane do přímého styku se spoluobyvatelem planety má, jak

vzdělávací, tak i psychologický dopad. Jde totiž o apel. Návštěvníci zoo si bezprostředně uvědomí svoji sounáležitost s ostatní přírodou a zároveň i svoji odpovědnost za kvalitu života na naší planetě.

Petr Urbánek

Zoo Hodonín

Zoologická zahrada Hodonín zaznamenala během uplynulých několika let velké pokroky, a to nejen na poli chovatelském, ale i při výstavbě nových objektů. Ze společenského hlediska vzrostla úloha zoologické zahrady v souvislosti s celkovou změnou životní úrovně obyvatelstva. V areálu zoo vyrostly: pavilón exotického ptactva, pavilón lidoopů a terárií, výběhy a ubikace pro vlky hřivnaté, pavilón pro velbloudy, prodejna se suvenýry - to je výčet těch nejvýznamnějších aktivit v oblasti výstavby, které jsme mohli návštěvníkům nabídnout.

V současné době stavíme soubor expozic mořských nádrží i terárií pro krokodýly. Na soubor stávajících akvárií navazuje nová přístavba, ve které se expozice budou nacházet. Mořské akvárium o obsahu zhruba 20 tisíc litrů se stane domovem žraloků a murén. V dalším mořském akváriu umístíme korály a nejrůznější zástupce mořské fauny. Tak, jako ostatně ve všech zoologických zahradách, závisí počet a druhy zvířat, které v budou mořských expozicích umístěny, zejména na financích. Stavební práce mořské expozice jsou již v konečné fázi, dále bude následovat zkušební provoz a během léta se expozice otevře veřejnosti.

Vzhledem k tomu, že Zoologická zahrada Hodonín nepatří k největším, ale rozkládá se na ploše 7,5 ha, není místa pro nové expozice rozhodně nazbyt. Je proto pochopitelné, že stavbu každé nové expozice podmiňuje pečlivé zvážení podmínek její realizace. Nejobtížnější bývá posouzení, zda nedostatek místa příliš neomezí nejen umístění expozice, ale také její velikost. S problémy danými stísněností se však Hodonínští umí vyrovnat, a proto do budoucna plánují další stavby nových expozic. Těmi nejbližšími aktivitami jsou pavilón malých

kočkovitých šelem a také otevření velké restaurace v areálu zahrady.

Kamila Hübllová

Kdo má klokánka...

Stres, vyvolaný neznámou příčinou, vedl k úhynu samice klokana Bennetova. Ta v té době nosila ve vaku mládě staré přibližně pět měsíců, to znamená, že se nacházelo ve stadiu vývoje, kdy ještě bylo plně odkázáno na matčino mléko a teprve se chystalo ke krátkodobým výletům mimo bezpečí vaku, aby se ovšem do něj, při jakémkoli náznaku nebezpečí, hladu nebo potřeby spánku, vracelo .

Po ranním příchodu, kdy chovatel Jaroslav Káňa úhyn zjistil, mládě umístil do vytápěné místnosti. Chovatelé brněnské zoo již úspěšnou zkušenost s umělým odchovem tohoto druhu měli, a tak zbývalo pouze najít odpověď na otázku, kdo sirotkovi zajistí péči po celých čtyřicet hodin v následujících měsících, tedy na dobu, než přejde mládě z mléčné stravy na rostlinnou a bude se moci vrátit zpět do skupiny klokanů. Nakonec z praktických důvodů jsem si vzal domů mládě sám vzhledem k tomu, že moje žena MVDr. Pavlína Hájková se toho času stará o naše společné mládě ve věku devatenácti měsíců, a tak je schopna věnovat i klokánkovi celodenní péči. Navíc je veterinářka a úzce spolupracuje se zoologickou zahradou.

Mládě po krátkém zvykání začalo přijímat kravské kondenzované mléko ředěné v poměru s převařenou vodou tak, aby odpovídalo co nejvíce přirozenému mléku matky. Poměr bílkovin, tuku a cukru nebylo třeba upravovat pro podobnost složení. Napájení bylo zpočátku po dvou až třech hodinách, nyní je mládě již schopno si o dávku říci samo charakteristickým cvrkáním. Za dva týdny odchovu už zkouší přijímat zelenou pampelišku a jemné seno.

Zpočátku klokan většinu času trávil v jednoduchém vaku, ušitém z froté ručníku, ve kterém byl nošen na rameni nebo zavěšen na opěradle židle. Nyní se volně pohybuje po prostorném bytě, honí se s kočkou a chodí za synem Petrem. Do vaku se vrací mládě samo i na vyžádání. Při prvním pokusu volně ho vypustit na zahradě se něčeho lekl a předvedl nám, že závod s klokanem je nad síly normálního člověka. Proto má speciální postroj, na kterém je voděn.

Umělý odchov u každého zvířete nese vždy zdravotní rizika. Klokanovi ve vaku navíc hrozí, že bude někde zapomenut. Proto nejčastější otázka naší domácnosti těchto dnů zní: "Máš klokana?"

Ing. Václav Nožička
zoolog

Devastace pralesů není jen věcí Afričanů

Je pochopitelné, že se k protestní akci proti vyvražďování zvěře v afrických pralesích vyhlášené Evropskou asociací zoologických zahrad a akvárií přihlásila i Unie sdružující české a slovenské zoo, a tedy i Brno. Do počátku května podepsalo archy na pět set návštěvníků Mniší hory a Stálé akvarijní výstavy. Nešlo o podpisy pro podpisy, ale jak jsme zjistili, signatáři vědí, že pytlácké lovy v afrických pralesích zásobují nejen hladové Afričany, ale bohužel i

luxusní restaurace v USA a jinde. Je přímo zdrcující, že z prostoru dvou milionů kilometrů čtverečních (asi čtyři Francie) ročně pytláci odstřelí, pochyťají do želez atp. zvířata, většinou ohrožená, jejichž hmotnost představuje jeden milion tun. Situace je o to závažnější, že i nadále pronikají těžbařské společnosti za vzácným dřevem ve střední a západní Africe stále hlouběji do nitra dosud nedotčených pralesů. Jejich svozové cesty pytláci zneužívají a množství ulovené zvěře rok od roku roste. A odbytiště? Pochopitelný je vnitřní africký trh, protože černý kontinent s populačním bohem hladově, zarážející je však vývoz opičích tlapek či dalších částí různých druhů zvířat do vyhlášených restaurací v ekonomicky silných zemích. Tomu bychom mohli a měli zabránit.

Pokud jde o Afriku, pak je jasné, že poptávku po upytlačeném mase alespoň sníží jen ekonomická pomoc těm nejchudším, ovšem to je úkol pro vlády a nadnárodní, ekonomicky silná sdružení průmyslníků a investorů a nejen na ně bude EAZA po skončení podpisové akce apelovat. Pytlácké vraždění není však jen o globální klimatické změny. Podstatná část ze 250 evropských zoo sdružených v EAZA se podílí na záchranných programech EEP a není zrovna radostné, když odchovávají vzácné mládě, na pokyn koordinátora jím posílí stádo, tlupu nebo smečku, aby nakonec zjistili, že jejich příspěvek k zachování druhu skončil kulkou či se utrápil ve smyčce nebo v železech.

Petr Urbánek
šéfredaktor

Horké novinky

Fantaskní zoologie pod gotickou klenbou

Než se do sklepení Stálé akvarijní výstavy nastěhují stavbaři, připravilo pro návštěvníky vedení zoo exkurzi do světa fantaskní zoologie. Výtvarník Aleš Drašnar představuje pod gotickou klenbou výsledky své badatelské činnosti v oblasti fauny bájí, pověstí a pohádek. Při své tvorbě vycházel z historických listinných materiálů a podle zaznamenaných výpovědí očitých svědků rekonstruoval skulptury draka, saně, jednorožce a dalších, dosud vědecky nezařazených zvířat.

Stará správní budova už nebude ostudou

Zchátralá stará správní budova, která stojí v bezprostřední blízkosti nového moderního pavilonu Tygří skály, rozhodně ozdobou Mniší hory nebyla. To vědělo i Zastupitelstvo města Brna, a proto uvolnilo na její přestavbu 17,8 milionu korun. Rekonstrukce budovy, která ji změní v centrum restauračních a dalších služeb, odstartovala v květnu. Pokud nenastanou výjimečné problémy, budou si moci první hosté vypít svoji kávu u skleněné stěny pod dozorem některého ze sumaterských tygrů, už v prosinci tohoto roku.

Adoptivních rodičů zvířat přibývá

Skutečnost, že do poloviny května přispěli adoptivní rodiče zvířatům chovaným na Mniší hoře částkou vyšší než 300 tisíc korun, stejně jako vysoká návštěvnost svědčí o tom, že zájem o brněnskou zoo stále narůstá. Adoptivní rodiče jsou ze všech sociálních vrstev obyvatel, a nejen moravské metropole, ale také ze zahraničí. Například "rodiči" jsou Švédky Gunnel Rydbergová a Jarmila Haklová-Bullová a Dore Luthová z Berlína. První adoptovala sumaterského tygra a druhá kulana. Do poloviny května počet adoptivních rodičů přesáhl první stovku.

Spolupráce zoo s památkáři

Mnohé významné zologické zahrady v Evropě se v dohledné době dožijí svých vzácných jubileí. Je pochopitelné, že je chtějí oslavit nejen důstojně, ale také upravené a s moderními pavilony, odpovídajícími trendu třetího tisíciletí. Vzhledem k tomu, že je většina z nich už uzavřena do městské zástavby a rozšíření o další pozemky není možné, musí jejich vedení vycházet z toho, co mají. Příkladem, jak zachovat architektonicky cenné budovy a zahradu opravdu modernizovat, může být nejstarší zahrada na světě, vídeňský Schonbrunn, který v roce 2002 oslaví své dvěšřepadesátiny. Problém s původními klecemi

vyřešili velmi zajímavým způsobem. Místa, kde původně žila zvířata, jsou nyní součástí prohlídkové trasy a moderní výběhy vybudovali tam, kde dříve v hloučcích postávali návštěvníci. To je pochopitelně jen jeden z příkladů, jak je možné modernizovat zahradu a nedostat se do rozporu s pracovníky památkové péče, kteří dbají na to, aby historicky cenné stavby byly zachovány. Nejinak je tomu i u nás. Bez schválení památkářů nemohou žádné stavební práce ve chráněných objektech probíhat. Relativně mladá brněnská zoo (byla otevřena v roce 1953) problémy tohoto druhu nemá, ovšem o diskusích a debatách s památkáři by mohli vyprávět v Praze, v Ústí nad Labem i na Hluboké a v dalších zoo. K tomu snad jen to, že ve všech případech jednání vedla k nalezení konsenzu. Spolupráce zahrad a památkářů je tedy při modernizaci historicky starších zahrad nejen nutná, ale také velmi prospěšná, a nezbývá než dodat, že podle litery zákona i pro obě strany závazná.

Řekl-li jsem, že brněnská zoo nemá problémy s historicky cennými stavbami, pak se toto konstatování týká jen a jen Mniší hory. Jinak je na tom Stálá akvarijní výstava Zoo města Brna sídlící v historickém centru města a sousedící přímo se Starou radnicí. Bez pomoci památkářů bychom náš projekt - moře pod gotickou klenbou, nedokázali a ani nemohli realizovat. Jejich vyjádření má rozhodující charakter a z něj musíme i vycházet. Proto, byť je náš záměr, vybudování podzemní říše mořských hlubin, jasný, rozhodnou o jeho realizaci až odborníci památkové péče. Tady je nutno podotknout, že ani v případě, se kterým pochopitelně vůbec nepočítáme, tedy zákazu stavby, nebyly by peníze investované do opravy gotického sklepení ztraceny. Brno by získalo další rekonstruovanou část své slavné minulosti.

*Ing. Zdeněk Vrátný
vedoucí Technického úseku*

Pomoc při záchraně kamčatských orlů

Ke třiceti zoologickým zahradám sdruženým v EARAZA přibyla v dubnu i Mniší hora. Českou republiku tak nyní zastupují v tomto uskupení zoo zahrady na Hluboké, v Chomutově a v Brně. Skutečnost, že Brno bylo na výroční konferenci EARAZA, která proběhla v Moskvě, přijato všemi hlasy, mj. dokazuje, že současný rozvoj Mniší hory šíří dobré jméno města i za státními hranicemi. Brno ovšem nechce pouze využívat výhod plynoucích z členství v EARAZA, ale Mniší hora se i aktivně zapojuje do záchranných programů.

Aktuální spolupráci nabízíme při záchraně orlů kamčatských. Tento velmi ohrožený druh dravců je v rámci výzkumného projektu v současnosti chován v devíti zoo a na svobodě jich žije pouhých dvanáct set. Vedení EARAZA počítalo s přijetím Brna už v minulém roce, a tak chováme tyto vzácné orly i my.

Přínos brněnské zahrady by měl spočívat v odborné spolupráci při realizaci záchranného programu, který zahrnuje nejen všechny jedince chované v zoo, ale i dlouhodobě sledované, v přírodě hnízdící páry orlů kamčatských. Úkol činí náročnějším i to, že je jejich teritorium (pobřeží Ochotského moře, spodní část povodí Amuru a Kamčatka) výrazně postiženo dřevorubeckými aktivitami a orli nemají kde hnízdit. Ohrožena jsou i jejich stávající hnízda, a tak jedinců chovaných v zoo v budoucnosti jistě přibude. Brněnská zahrada by ve spolupráci s ostatními zoologickými zahradami i dalšími odbornými

pracovišti ve sledovaných teritoriích zajistila potřebnou databázi DNA profilů a vyloučila tím z chovu nevhodné jedince.

Kamčatští orli nebudou jedinou oblastí vzájemné spolupráce brněnské zoo s ostatními členskými zahradami EARAZA. Mezi komplexní soubory expozic Strategie rozvoje Zoo města Brna patří i Beringia. Jak už název napovídá, bude soustřeďovat zvířata ze severních oblastí, jejichž kvalitní chovy mají právě zoo v EARAZA. Pro Brno jako členskou zahradu z toho vyplývá možnost bezplatného převodu kvalitních zvířat. Do moravské metropole by tedy měli v poměrně přijatelném časovém horizontu přicestovat jeleni marali, husy a kachny z vysokého severu a pravděpodobně také kamčatští medvědi, kteří patří k jedněm z největších na planetě.

*MVDr. Martin Hovorka
ředitel Zoo města Brna*

© ZOO Brno, 1998

webmaster: Česká vydavatelská pro internet, s. r. o. /webhouse.cz/